

Ilyenek voltunk...

Dr. Orosz Szilvia

Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft.

Előszó

Tavaly egy hosszú összefoglalást olvashattak a tavaszi tömegtakarmányok minőségéről és a minőséget meghatározó agrotechnikai háttérrel, a betakarítás és a tartósítás módszereiről. Idén ezért nem bocsátkozom ismétlésbe. Nagy örömünkre szolgál, hogy jelen cikkben már országos adatokat közölhetünk, mivel rendelkezünk olyan jelentős mintaszámmal, ami átlagértékek szintjén (többé-kevésbé) jellemezheti az ország tömegtakarmányait. Ez is tanulságul szolgálhat mindenki számára. Az országos értékek ugyanis nem mindig az ideális minőséget jelentik. Különösen igaz ez a tavaszi betakarítású takarmányainkra. A nagydíjas takarmányok táplálóanyag-tartalma és emészthetősége messze meghaladja az országos átlagot! Ami azt jelenti, hogy elő lehet állítani az átlagostól sokkal jobb minőséget is, itt, hazai viszonyok között is. **Ezért az alábbi táblázati adatok csak azt mutatják meg, hogy milyenek voltunk 2013-2015 között, nem azt, hogy milyen az ideális tömegtakarmány.** Ezt azért fontos megírni, mert a Magyar Takarmánykódex is így épült fel, a hazai minőséget mutatta be, nem pedig a kívánt értékeket. **Amikor tehát a táblázati adatokhoz viszonyítunk, vegyük figyelembe, hogy a hazai tejágazat jelenlegi gazdasági helyzetében, tömegtakarmányokból nem elég átlagosnak lenni! Néhány nap késés a betakarításban felérhet napi 0,5-1 kg/tehen szójadara nyersfehérje-tartalmával az adagban. Az emészthető rostnak pedig most teremtjük meg az alapot, mivel a silókukorica szerény képességekkel rendelkezik ezen a téren.**

Örömmel mutatjuk be, hogy a kategóriák száma egyre több, egyre differenciáltabb a kép a gabonafélék és a keverékek esetében. Emiatt egyes kategóriák azonban még nem eléggé stabilak (gyarapodó, de még szűkös mintaszám), ami óvatosságra int a megítélés terén. Megelégedésünkre, gyűlnek az ásványi anyag profilra vonatkozó adatok is. Meglepő értékekkel!

Ezúton köszönjük a tehenészetek, gazdaságok, takarmányipari cégek együttműködését, mivel ez az adatbázis az Önök segítségével nem jöhetett volna létre. 2013-ban azt ígértük, országos adatokkal fogjuk szolgálni az ágazatot, íme.

Az alábbiakban látható a 2013-2015. évi (tavaszi és nyári) betakarítású erjesztett takarmányok, valamint szénafélék táplálóanyag-tartalma, továbbá emészthetősége az ÁT Kft. NIR-adatbázisa alapján (1-3. táblázat). Közöljük a főbb szilázsok, szenázsok és szénafélék megítélését a rosttartalom, az emészthető és a nem emészthető rost szempontjából (4. táblázat). A tömegtakarmányok ásványianyag-tartalmának adatai az 5. táblázatban láthatóak (a vizsgálatokat a Szent István Egyetem Állatorvostudományi Karán, az Állathigiéniai, Állomány-egészségtani és Állatorvosi Etológiai Tanszék végezte ICP-OES készülékkel).

...és milyenek leszünk ebben az évben?

1. táblázat A tavaszi és nyári betakarítású erjesztett tömegtakarmányok, valamint szénafélék átlagos táplálóanyag-tartalma, bendőbeli lebonthatósága és emészthetősége (NIR-adatbázis, 2013.04.02 - 2016.01.21., mintaszám: 2432, forrás: ÁT Kft.)

		Lucerna- szilázs	Fonny. luc. szilázs	Lucerna- szénázs	Olaszperje- szilázs	Rozs szilázs	Gabonaszilázsok KH	Gabonaszilázsok KEM	Keverék szilázsok	Lucernaszéna	Réti széna
Elemzszám		394	114	331	240	336	376	94	162	217	168
Száranyag	g/kg	486	263	352	336	293	303	349	287	887	899
Nyersfehérje	g/kg sza.	193	190	194	140	131	124	92	139	190	92
Nyersrost	g/kg sza.	278	307	285	277	314	311	278	284	308	338
Nyershamu	g/kg sza.	122	141	126	114	99	114	82	104	101	82
Cukor	g/kg sza.	33	27	22	65	43	33	50	42	49	68
Keményítő	g/kg sza.							102	58		
NDF	g/kg sza.	435	439	428	509	579	567	523	526	493	663
ADF	g/kg sza.	322	347	325	309	347	339	316	319	343	370
ADL	g/kg sza.	63	67	62	27	29	31	36	38	69	49
OMd	%	66	64	66	72	71	67	64	67	63	55
NDFd	%	39	42	42	64	65	60	48	53	39	39
dNDF₄₈	g/kg sza.	157	174	168	325	374	336	251	266	192	254
uNDF₄₈	g/kg sza.	278	266	260	184	206	231	272	260	301	409

KH kalászhányás környékén, KEM a keményítő beépülésének időszakában

2. táblázat Gabonaszilázsok átlagos táplálóanyag-tartalma, bendőbeli lebonthatósága és emészthetősége (NIR-adatbázis, 2013.04.02 - 2016.01.21., mintaszám: 470, forrás: ÁT Kft.)

Elemzszám		Rozsszilázs		Zabszilázs		Árpszilázs		Búzaszilázs		Tritikálészilázs		Gabonaszilázs átlagérték	
		KH	KEM	KH	KEM	KH	KEM	KH	KEM	KH	KEM	KH	KEM
		336		11	8	9	34	8	16	12	36	376	94
Száranyag	g/kg	293	295	310	350	359	288	365	287	361		303	349
Nyersfehérje	g/kg sza.	131	115	98	151	98	121	91	103	81		124	92
Nyersrost	g/kg sza.	314	297	300	298	264	316	270	334	279		311	278
Nyershamu	g/kg sza.	99	151	99	107	75	135	86	75	69		114	82
Cukor	g/kg sza.	43	23	30	44	53	15	54	39	63		33	50
Keményítő	g/kg sza.			43		126		121		120			102
NDF	g/kg sza.	579	537	556	551	504	570	515	597	517		567	523
ADF	g/kg sza.	347	331	321	320	294	332	324	367	324		339	316
ADL	g/kg sza.	29	30	42	29	30	40	36	29	35		31	36
OMd	%	71	68	63	68	66	65	64	65	65		67	64
NDFd	%	65	62	48	61	50	55	47	58	48		60	48
dNDF₄₈	g/kg sza.	374	331	258	334	240	301	252	341	254		336	251
uNDF₄₈	g/kg sza.	206	206	298	217	264	269	263	256	263		231	272

KH kalászhányás környékén, KEM a keményítő beépülésének időszakában

3. táblázat Keverékszilázsok átlagos táplálóanyag-tartalma, bendőbeli lebonthatósága és emészthetősége (NIR-adatbázis, 2013.04.02 -2016.01.21., mintaszám: 162, forrás: ÁT Kft.)

	Zabos borsó szilázs	Búzás borsó szilázs	Árpás borsó szilázs	Tritikálás borsó szilázs	Egyéb gabona-hüvelyes szilázs	Gabona + pillangós szilázs	Keverékszilázsok átlagérték
Elemzszám	18	34	24	32	46	8	162
Száranyag g/kg	295	228	197	338	319	347	287
Nyersfehérje g/kg sza.	131	161	152	125	147	117	139
Nyersrost g/kg sza.	283	281	257	302	292	288	284
Nyershamu g/kg sza.	133	101	86	86	103	117	104
Cukor g/kg sza.	35	39	36	49	44	51	42
Keményítő g/kg sza.	65	32	85	66	55	47	58
NDF g/kg sza.	501	533	516	544	525	538	526
ADF g/kg sza.	320	318	269	343	323	343	319
ADL g/kg sza.	36	35	34	42	38	44	38
OMd %	67	69	70	65	68	64	67
NDFd %	55	53	50	52	58	52	53
dNDF₄₈ g/kg sza.	254	277	219	278	290	281	266
uNDF₄₈ g/kg sza.	247	256	296	266	235	257	260

4. táblázat A tavaszi és nyári betakarítású erjesztett tömegtakarmányok, valamint szénfélék megítélése az NDF-tartalom, továbbá az NDF bendőbeli lebonthatósága alapján (NIR-adatbázis, 2013.04.02 - 2016.01.21., mintaszám: 2432, forrás: ÁT Kft.).
Megjegyzés: nem ideális, hanem átlagértékekre vonatkozó értékelés. Fiatalabb betakarítás mellett lehet más a besorolás.

	Lucerna-szilázs	Fonny. luc. szilázs	Lucerna-szenázs	Olaszperje-szilázs	Rozs-szilázs	Gabona-szilázsok KH	Gabona-szilázsok KEM	Keverék szilázsok	Lucerna-széna	Réti széna
Elemzszám	394	114	331	240	336	376	94	162	217	168
NDF g/kg sza.	435 KEVÉS	439 KEVÉS	428 KEVÉS	509 SOK	579 SOK	567 SOK	523 SOK	526 SOK	493 KÖZEPES	663 SOK
NDFd %	39 GYENGE	42 GYENGE	42 GYENGE	64 JÓ	65 JÓ	60 JÓ	48 GYENGE	53 KÖZEPES	39 GYENGE	39 GYENGE
dNDF₄₈ g/kg sza.	157 KEVÉS	174 KEVÉS	168 KEVÉS	325 SOK	374 SOK	336 SOK	251 KÖZEPES	266 KÖZEPES	192 KEVÉS	254 KÖZEPES
uNDF₄₈ g/kg sza.	278 SOK	266 SOK	260 SOK	184 KEVÉS	206 KEVÉS	231 KÖZEPES	272 SOK	260 SOK	301 SOK	409 SOK

NDF: hemicellulóz+cellulóz+lignin; NDFd az NDF bendőbeli lebonthatósága, dNDF48 - a bendőben lebontható NDF mennyisége 48 óras műbendőbeli inkubációval meghatározva;
uNDF48 a bendőben nem lebontható NDF mennyisége (48 óra);

5. táblázat A tavaszi és nyári betakarítású erjesztett tömegtakarmányok, valamint szénafélék ásványianyag-tartalma (ICP OES technika, 2014-2015., mintaszám: 165, forrás: ÁT Kft. és SZIE ÁOTK, Budapest)

	Lucerna-szilázs	Fonny. luc. szilázs	Lucerna-szenázs	Olaszperje-szilázs	Rozs-szilázs	Gabona-szilázsok KH	Gabona-szilázsok KEM	Keverék szilázsok	Lucerna-széna	Réti széna
Elemzszám	35	7	38	22	9	13	3	6	17	15
Ca g/kg	18,1	19,1	18,6	5,4	3,9	5,2	3,9	7,1	14,7	4,4
P g/kg sza.	2,6	2,7	2,6	2,8	2,9	2,9	2,2	3,0	2,4	1,8
Ca/P g/kg sza.	7,1	7,1	7,1	1,9	1,3	1,8	1,8	2,3	6,2	2,4
K g/kg sza.	21	23	23	32	28	31	20	29	18	20
Na g/kg sza.	0,9	1,0	0,9	0,9	0,2	0,3	1,1	2,0	0,9	0,3
Mg g/kg sza.	3,6	4,7	3,7	1,8	1,7	2,0	2,1	2,9	3,5	1,8
S g/kg sza.	2,6	2,7	2,7	2,0	1,7	2,3	2,0	2,2	2,3	1,8
Mn mg/kg sza.	54	53	59	65	63			84	24	83
Zn mg/kg sza.	37	31	32	35	40			46	26	21
Cu mg/kg sza.	10,1	11,4	9,6	6,7	8,1			9,6	9,0	3,8

KH kalászhányás környékén, KEM a keményítő beépülésének időszakában